

29 november 2023

Gemeenteraad Heerde
Postbus 175
8180 AD Heerde

Ref. Ontwerp omgevingsvisie Gemeente Heerde

Geachte Gemeenteraad Heerde,

We hebben kennisgenomen van het ontwerp omgevingsvisie Gemeente Heerde "Heerde van de toekomst-samen werken aan onze leefomgeving" en willen graag onze zienswijze hierop geven.

In het ontwerp omgevingsvisie wordt meerdere keren verwezen naar het "Uitnodigingskader voor windenergie en zonne-energie op land, het zgn. uitnodigingskader". Dit is op z'n minst vreemd te noemen want er ligt momenteel geen definitieve versie van het uitnodigingskader. Het kader is on-hold gezet om cruciale wijzigingen door te voeren. Het is dan ook logisch om deze verwijzingen uit de omgevingsvisie te halen.

Verder is het opvallend dat bij duurzaam landgebruik als eerste over energie gesproken wordt. Energieopwekking heeft niks met duurzaam landgebruik te maken en is hoogstens een bijkomstigheid voor landeigenaren, geen primaire productiemiddel. Dit geeft de lezer een vertekend beeld van duurzaam landgebruik. Daarnaast is dit tegenstrijdig met de opmerkingen in de eerste paragraaf op bladzijde 31: *"Ons doel is dat het natuurlijk systeem beter wordt beschermd"*. In geval van zonnevelden is er geen wetenschappelijke basis voor duurzaam landgebruik en daarvoor dient het land te moeten worden beschermd tegen zonnevelden. De mogelijkheid om zonnevelden te plaatsen is dan ook in strijd met de doelstellingen die in de daaropvolgende paragrafen worden beschreven zoals een vitaal water – en bodemsysteem en klimaatadaptatie en

een toekomstbestendige landbouw. Laatstgenoemde zal hoogstwaarschijnlijk inhouden dat er een extensiveringsslag plaats zal gaan vinden voor landbouwbedrijven. Met de schaarse grond binnen de gemeente staat dit op gespannen voet met ruimte geven voor grote zonnevelden.

Verder staat er op bladzijde 12 dat: *“Er is voor deze omgevingsvisie geen milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd, omdat deze visie het bestaande beleid uit de Structuurvisie Heerde 2025 voortzet. Er worden geen nieuwe locaties voor grote ruimtelijke ontwikkelingen aangewezen, die het doorlopen van een m.e.r.-procedure nodig maken.”* In de structuurvisie Heerde 2025 werd niet gesproken over zonnevelden op landbouwgrond (sterker nog dit werd in de structuurvisie zelfs afgeraden). Met de toevoeging van de mogelijkheid van grootschalige zonnevelden in de huidige omgevingsvisie worden wel degelijk grote ruimtelijke ontwikkelingen genoemd. Het is daarom om maar zeer de vraag of voor deze omgevingsvisie geen milieueffectrapportage dient te worden uitgevoerd. Dit dient dan ook geverifieerd te worden bij de m.e.r. commissie.

Afgezien van dat het huidige uitnodigingskader on-hold staat en daarom een referentie naar dit document in de omgevingsvisie niet correct is, wordt ondertussen ook heel duidelijk dat het aanleggen van nog meer zonnevelden de energietransitie niet verder gaat helpen. Sterker nog, er zijn al grote netcongesties zodat zelfs complete woonwijken niet meer op het energienet aangesloten kunnen worden. Initiatieven van particulieren voor het aanleggen van zon op dak worden geblokkeerd in en in 2023 heeft Nederland al meer dan 300 uur met negatieve energieprijzen gehad (op het moment dat er veel zon of wind was). Dit probleem wordt dus alleen maar groter bij aanleg van nog meer zonnevelden en dit gaat ten kosten van burger. Burgers die zelf hebben geïnvesteerd in duurzame energie worden nu al vaak met extra kosten opgezadeld omdat energiebedrijven hun duurzaam opgewekte stroom liever niet terug geleverd willen hebben (want op die momenten is er veelal een overschot aan duurzaam opgewekte stroom).

Nederland is ondertussen al zover opgeschoten en doorgeschoten in de energietransitie dat de doelen (oa. RES doelen) dienen te worden herzien. Hieruit zal blijken dat nog meer zon op land weinig zal toevoegen en gekeken dient te worden hoe de duurzaamheidsmix voor energie verbeterd kan worden op momenten dat er weinig wind of zon is (wat een groot deel van het jaar het geval is). Vanuit de landelijke politiek is al aangegeven dat zon op land geen voorkeur verdient en er eerst gekeken moet

worden naar zon op daken en zon op industrieterrein (zogenaamde zonneladder). Ook hebben al meerdere provincies (oa. Friesland en Overijssel) een halt toegeroepen op zon op land. De provincie Gelderland heeft een motie aangenomen waarin staat dat er geen nieuwe zon op land initiatieven mogen worden goedgekeurd zolang het niet duidelijk is waar nog ruimte op het energienetwerk is. Het opnemen van de mogelijkheid voor ontwikkeling van zonnevelden in de omgevingsvisie is dan ook in strijd met provinciaal en landelijk beleid.

Afgezien van deze praktische punten om te stoppen met zon op land is er ook nog een heel groot sociaal aspect. Voor omwonenden heeft een zonneveld een gigantische impact op hun woongenot. Zeker in het landschap van de veluweflank die zich juist kenmerkt door de open ruimte en zichtlijnen. Dit druist in tegen alle logica en alle andere punten die in de omgevingsvisie staan ter ontwikkeling van dit gebied (natuur, recreatie, etc.). Het proces van initiatiefnemers voor ontwikkeling van zonnevelden geeft veel stress voor omwonenden en zorgt voor heel veel onrust in de buurt. Het financiële zwaartepunt helt sterk over naar winst voor de ontwikkelaar en minimale financiële compensatie voor directe omwonende. Desondanks het zogenaamde 50% lokaal eigenaarschap-principe wat nagestreefd zou moeten worden. Want in de praktijk dragen lokale investeerders maar een paar procent bij van het totaal en de rest wordt bij investeringsmaatschappijen en banken geleend.

Al met al is ondertussen heel duidelijk dat het ontwikkelen van zonnevelden een gepasseerd station wat niet past in een lange termijn omgevingsvisie van de Gemeente Heerde. Wij verzoeken u dan ook om de passages over zonnevelden te herzien en de verwijzingen naar het uitnodigingskader te schrappen.